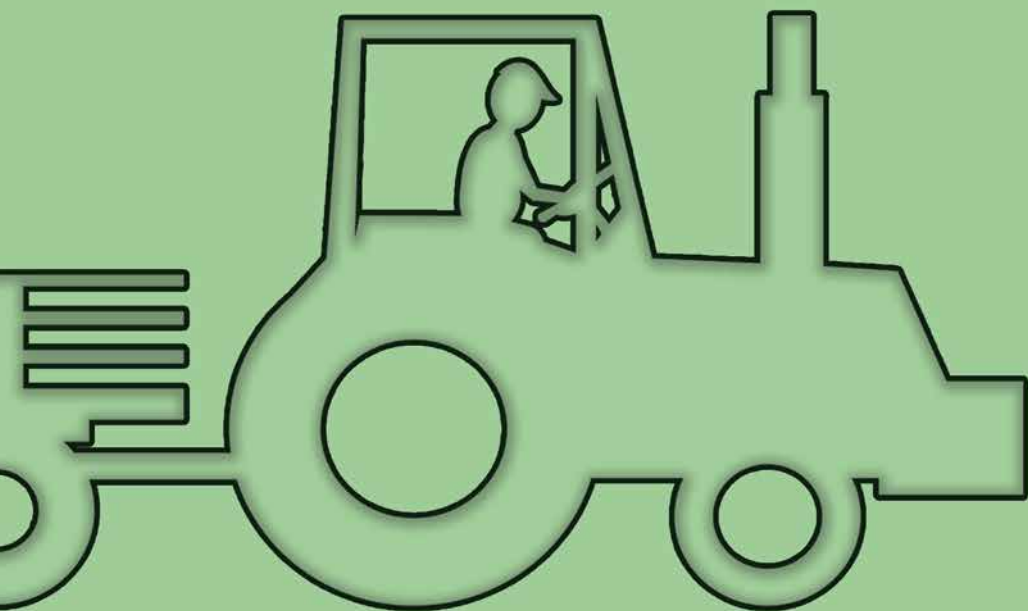

**Kasa Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego**

BEZPIECZNA OBSŁUGA MASZYN I URZĄDZEŃ W GOSPODARSTWIE ROLNYM

KRUS prowadzi we współpracy z innymi instytucjami działania na rzecz zmniejszenia liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych rolników.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przybliży zasady ochrony zdrowia i życia oraz zagrożenia wypadkowe w gospodarstwie rolnym poprzez:

- szkolenia, spotkania i pogadanki,
 - konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym,
 - konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne,
 - pokazy bezpiecznej pracy,
 - olimpiady na temat bhp dla uczniów szkół z terenów wiejskich,
 - konkursy dla dzieci: testowe, plastyczne, fotograficzne i inne,
 - materiały popularyzatorskie na stoiskach informacyjnych Kasy podczas imprez masowych dla rolników.
-
-

Informacje o planowanych szkoleniach, pokazach i konkursach znajdują się na stronie:

www.wydarzenia-prewencyjne.krus.gov.pl

Rolników i ich rodziny serdecznie zapraszamy do udziału w działaniach prewencyjnych KRUS oraz do korzystania z broszur, poradników, ulotek, filmów, artykułów prasowych opublikowanych na stronie internetowej **www.krus.gov.pl**.

BEZPIECZNA OBSŁUGA MASZYN I URZĄDZEŃ W GOSPODARSTWIE ROLNYM

Mechanizacja prac pozwala zwiększyć wydajność produkcji i ograniczyć jej koszty, jednak niewłaściwie użytkowane lub przygotowane do pracy maszyny powodują zagrożenie dla zdrowia i życia rolników. Duża liczba ruchomych elementów roboczych, często nieostroniętych w połączeniu z brakiem wiedzy i umiejętności obsługującego, zwykle prowadzi do wypadków i to tych najgroźniejszych w skutkach.

Najczęstsze przyczyny wypadków:

- **zły stan techniczny maszyn, zwłaszcza brak osłon i hamulców, niesprawny układ kierowniczy;**
- **używanie maszyn wyeksploatowanych lub nieprzystosowanych do określonych zadań;**
- **regulacja i smarowanie maszyn będących w ruchu oraz manipulowanie przy nich;**
- **używanie nieodpowiedniej odzieży;**
- **remontowanie sprzętu we własnym zakresie bez odpowiednich kwalifikacji, zaplecza warsztatowego czy narzędzi.**

Aby ustrzec się przed wypadkami, należy stosować podstawowe zasady bezpiecznej obsługi maszyn i urządzeń rolniczych.

PAMIĘTAJ!

Maszyny rolnicze mogą obsługiwać osoby dorosłe, zdrowe, przeszkolone w zakresie obsługi konkretnej maszyny oraz zasad bezpieczeństwa pracy (bhp), posiadające wymagane uprawnienia (np. prawo jazdy kategorii T).

Nie przystępuj do pracy, jeżeli odczuwasz jakiegokolwiek dolegliwości – masz złe samopoczucie.

Przygotowanie maszyn

Aby zmniejszyć ryzyko wypadku, maszyny wyposaża się w osłony i obudowy. Zwykle oznaczone są one żółtym kolorem ostrzegawczym. Maszyny wykorzystywane w gospodarstwie powinny być wyposażone w kompletne i nieuszkodzone osłony.

Jeśli posiadasz lub nabyłeś maszynę zdekompletowaną, koniecznie wyposaż ją w brakujące osłony. Jeśli zdjąłeś osłonę na czas remontu lub smarowania, załóż ją z powrotem po zakończeniu tych czynności. Pozwoli to uchronić osobę obsługującą przed uderzeniem lub pochwyceniem przez ruchome elementy.

Ostonięte powinny być wszystkie mechanizmy napędowe, silniki, koła pasowe i zębate, pasy, łańcuchy, wały, przekładnie, przeguby, wały przegubowo-teleskopowe (na całej długości), końcówki wałów wystające poza korpus maszyny i inne ruchome elementy. Ostonięte powinny być także elementy robocze: noże, bijaki (osłonami zamontowanymi na stałe), tarcza piły i szlifierki kątovej (osłonami regulowanymi), elementy tnące maszyn żniwnych (osłonami zdejmowanymi wyłącznie na czas pracy).

Zadbaj o dobry
stan osłon
ruchomych
elementów
maszyn.

Na czas transportu
osłaniaj elementy
tnące maszyn
żniwnych.

Zanim rozpoczniesz pracę kosiarką rotacyjną, glebogryzarką, różnego typu rozdrabniaczami, rozrzutnikami obornika oraz rozsiewaczami nawozów mineralnych, uprzedź osoby znajdujące się na polu, aby nie zbliżyły się do nich. **Nie przebywaj w odległości mniejszej niż 50 m od pracującej maszyny!**

Do pracy rozrzutnikiem obornika nie przystępuj bez zainstalowanej siatki na przedniej burcie.

Przy zrywce drewna w lesie używaj wyłącznie ciągnika z kabiną, której tylna szyba zabezpieczona jest siatką chroniącą przed uderzeniem zerwanej liny.

Nie pracuj rozrzutnikiem obornika bez zamontowanej siatki ochronnej.

Ciągniki, przyczepy, maszyny wyposaża się w schodki lub drabinki i uchwyty ułatwiające wchodzenie i schodzenie; podesty robocze – w bariery. Zadbaj, aby były one solidnie przymocowane i na bieżąco oczyszczane (np. ze smarów, błota).

Jeżeli konieczne jest wchodzenie na maszyny lub środki transportowe, wykorzystuj drabinę. Nie pozwalaj na zeskakiwanie z przyczepy, wchodzenie lub schodzenie po dyszlach i kołach.

Aby ułatwić agregowanie maszyn lub przyczep z ciągnikiem i wyeliminować udział drugiej osoby (narażonej w czasie sprzęgania na przygniecenia), montuje się zaczepy podwieszane na sprężynach lub wyposażone w podpórki, a ciągniki wyposaża się w automatyczne zaczepy i haki. Znacznie zwiększają one bezpieczeństwo.

Agreguj maszyny i przyczepy sam: nie dopuszczaj, by między ciągnikiem a doczepianą maszyną lub przyczepą przebywały inne osoby.

Zanim uruchomisz ciągnik lub maszynę samobieżną, sprawdź układ kierowniczy, układ hamulcowy, ogumienie, światła, sygnał dźwiękowy. Jeśli z ciągnikiem zagregowana jest maszyna, sprawdź, czy podłączone jest jej zasilanie (w przypadku kilku punktów odbioru mocy, skontroluj wszystkie). Sprawdź stan osłon, zabezpieczeń, mechanizmów napędowych i układów przekazu mocy (w szczególności pasów i łańcuchów) oraz połączenie maszyny z ciągnikiem.

Zadbaj o dobry stan i czystość schodków i podestów przy maszynach.

Dbaj o stan osłon i łańcusków przy wałach odbioru mocy.

Zanim uruchomisz maszynę, sprawdź, do jakiego stopnia ogranicza ona pole widzenia. To bardzo ważne! Może się okazać, że maszyna nie przesłania dorosłego, ale dziecko – tak!

Wykorzystuj zaczepy automatyczne i sprężyny przy dyszlach, aby samemu agregować przyczepy.

Ciągnik i maszyny samobieżne wyposaż w apteczkę oraz w gaśnicę proszkową, a kombajn – dodatkowo w gaśnicę pianową. Gaśnice śniegowe lub proszkowe powinny znajdować się także w pomieszczeniach, w których pracują maszyny stwarzające zagrożenie pożarowe. Pamiętaj, aby regularnie je konserwować!

Właściwa eksploatacja maszyn

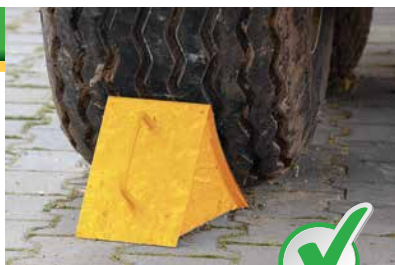
Używaj maszyn zgodnie z ich przeznaczeniem.

- Nie używaj ciągników nieprzystosowanych konstrukcyjnie do danej pracy.
- Nie przewoź ludzi w skrzyni rozsiewacza nawozów mineralnych, w skrzyni rozrzutnika obornika, na przyczepach i innych środkach transportowych lub maszynach do tego nieprzystosowanych.

- Nie zezwalaj nikomu na jazdę na ładunku, błotnikach, zaczepach, burtach; na wsiadanie i wysiadanie w czasie jazdy; na przebywanie na ciągniku i maszynach!
- Nie zezwalaj nikomu na przebywanie między ciągnikiem a maszyną współpracującą oraz na wchodzenie na dyszle, zaczepy, ramy i inne części ciągnika lub maszyny w czasie pracy.
- Nie dopuszczaj do długotrwałej pracy ciągnika i maszyn samobieżnych w pomieszczeniach o słabej wentylacji, ze względu na możliwość zatrucia spalinami.
- Nie uruchamiaj ciągnika i maszyn samobieżnych w pomieszczeniach drewnianych i w magazynach materiałów łatwopalnych, z uwagi na zagrożenie pożarowe.
- Nie wykorzystuj kombajnów i ciągników kołowych bez kabiny lub ramy ochronnej do pracy na znacznych pochyłościach (o kącie nachylenia większym niż 12°, a dla kombajnów na pochyłościach większych niż 10°).

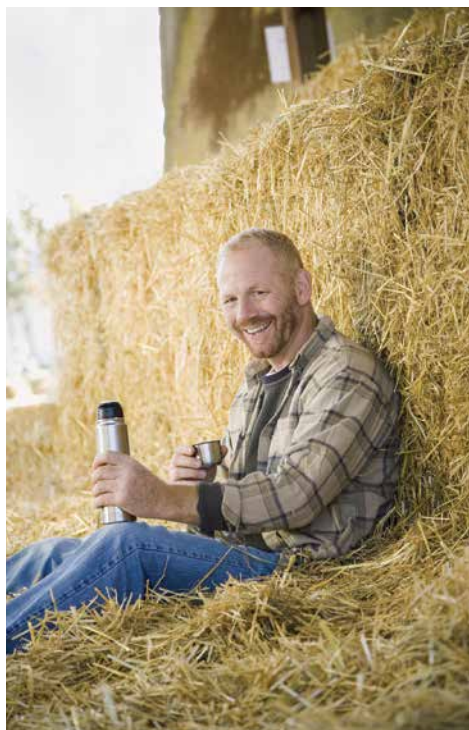
PAMIĘTAJ!

Jeśli pozostawiasz maszynę na pochyłości, musisz mieć pewność, że nie zjedzie z niej samoczynnie. Podłóż pod koła podstawki (kliny), a jeśli maszyna ma hamulec postojowy – zaciągnij go. Kontroluj nie tylko pracę maszyny, ale i jej otoczenie.

Zabezpieczaj pozostawione maszyny przed samoczynnym zjechaniem z pochyłości.

Przerwa na odpoczynek

Co pewien czas rób przerwy w pracy. Kiedy jesteś wypoczęty, możesz lepiej skupić się na wykonywanym zadaniu. Możesz pracować bardziej efektywnie i przede wszystkim bezpieczniej.

Jeśli chcesz zatrzymać maszynę obsługiwaną zespołowo, uprzedź pomocników. Przed rozpoczęciem pracy uzgodnijcie sygnalizację. **Pamiętaj, że bez zapowiedzi nie wolno uruchamiać maszyny!** Nie wolno opuszczać ciągnika lub maszyny samobieżnej, jeśli nie wyłączysz uprzednio silnika i napędu wału odbioru mocy (WOM)! Jeśli zatrzymasz się

na stoku, zaciągnij hamulec ręczny i włącz najniższy bieg przeciwny do kierunku staczania się ciągnika. Jeśli nawet zamierzasz przerwać pracę tylko na chwilę, wyłącz silnik i napęd WOM.

Zadbaj o to, aby zaczep maszyny pozostał odpowiednio podparty. Wówczas nie stwarza zagrożenia dla osób poruszających się w jej pobliżu. Łatwiej będzie też podczepić ją następnym razem.

Parkuj maszyny tak, aby nie przeszkadzały w poruszaniu się po placach i w pomieszczeniach.

Stabilnie podpieraj zaczepy maszyn, aby zapobiec ich opadnięciu.

Parkuj maszyny w taki sposób, aby nie stwarzały zagrożenia dla poruszających się w pobliżu osób.

Naprawy, konserwacja i regulacja maszyn

Zanim zaczniesz naprawiać, konserwować, sprawdzać, regulować lub czyścić ciągnik, maszynę z nim zagregowaną lub samobieźną, wyłącz silnik, napęd i poczekaj, aż zatrzymają się elementy robocze. Nie zapomnij o wyłączeniu silnika i odłączeniu zasilania, jeśli naprawiasz urządzenie elektryczne! Także zakładanie sznurka, regulacja aparatów wiążących, wymiana elementów roboczych czy smarowanie są bezpieczne tylko po wyłączeniu silnika i odłączeniu napędu. Jeśli musisz korzystać z podnośnika – zanim zaczniesz naprawiać maszynę – podstaw podpórki, aby nie opadła na ciebie.

Szczególnej ostrożności wymaga zdejmowanie i zakładanie osłony elementów tnących (np. w maszynach żniwnych) oraz ich naprawa i ostrzenie.

- Jeśli chcesz naprawiać maszyny i narzędzia zawieszane na ciągniku, opuść je najpierw na ziemię.
- Ostrożności wymaga też naprawa kół z pierścieniami sprężystymi. Jeśli chcesz je napompować, zdjąć lub założyć pierścień, umieść koło w osłonie z mocnych prętów lub płaskowników.

PAMIĘTAJ!

Systematycznie sprawdzaj i utrzymuj w dobrym stanie instalację elektryczną urządzeń (wyłączniki, przewody, bezpieczniki itp.).

Zabezpiecz przed opadnięciem maszyny, które remontujesz.

- **Nie naprawiaj maszyn prowizorycznie!** Nie używaj lin, łańcuchów, pasów naprawianych za pomocą nitów, śrub, drutu! Wymieniaj uszkodzone osłony i zabezpieczenia, uzupełniaj brakujące! Unikaj urządzeń domowej konstrukcji!
- Nigdy nie włączaj napędu rozrzutnika obornika lub innych maszyn, aby ułatwić ich mycie. Używaj myjki wysokociśnieniowej.
- Nie usuwaj zatorów w kombajnach zbożowych, siewkarniach polowych, maszynach do zbioru okopowych, a szczególnie w prasach, jeśli nie wyłączyłeś napędu.

Podczas prac remontowych nie możesz się spieszyć i nie powinieneś być zmęczony.

Narzędzia ręczne

Wiele ciężkich okaleczeń zdarza się wskutek prac wykonywanych przy pomocy pił tarczowych (krajzeg), łańcuchowych oraz narzędzi takich jak szlifierka kątowna, wiertarka czy spawarka. Dlatego należy zwrócić szczególną uwagę na bezpieczeństwo podczas tego rodzaju prac.

Piła tarczowa czy szlifierka kątowna nie mogą mieć uszkodzonej lub nadmiernie zużytej tarczy. Muszą być wyposażone w odpowiednią osłonę.

Tarcza piły powinna być osłonięta nad i pod stołem. Pilarka do cięcia wzdłużnego powinna być wyposażona w klin rozszczepiający. Pilarka do cięcia poprzecznego – w mechanizm doprowadzający materiał: sanki, ruchomy stół lub kozioł wahadłowy.

Dostosuj odzież roboczą oraz sprzęt ochronny do rodzaju wykonywanej pracy i panujących warunków.

Podajniki powinny mieć uchwyty przytrzymujące materiał, powinny być też zabezpieczone przed wypadnięciem z prowadnic.

Ponieważ istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo uderzenia obrabianym materiałem, należy pracować w kasku i osłonie twarzy. Warto też zabezpieczyć się przed nadmiernym hałasem i zapyleniem. Jeśli kupujesz pilarkę, kup też ochronniki słuchu, maseczki przeciwpyłowe i kask z ochroną twarzy. Zadbaj o skuteczną wentylację pomieszczenia, w którym pracuje piła. Nie dopuszczaj do gromadzenia się pyłu drzewnego, który może wywoływać astmę lub inne choroby układu oddechowego.

Ważne są nie tylko elementy ochrony osobistej, ale również odpowiednie ubranie. Należy stosować ubranie przylegające do ciała oraz obuwie robocze o podeszwie zabezpieczającej przed poślizgnięciem.

Używaj narzędzi warsztatowych wyposażonych w odpowiednie osłony bezpieczeństwa.

Pamiętaj o niebezpieczeństwie, jakie stwarzają wirujące elementy maszyn i urządzeń.

Przenośne pilarki łańcuchowe to urządzenia coraz częściej stosowane w gospodarstwach rolnych. Niewłaściwe ich użytkowanie i nieumiejętne posługiwanie się nimi może doprowadzić do wielu groźnych wypadków.

Najbardziej niebezpiecznym elementem pilarki jest łańcuch, który przy okrzyszowaniu i przecinaniu drzew może spowodować urazy kończyn dolnych. Zagrożeniem jest tzw. odbicie pilarki, występujące przy ścinaniu, przecinaniu i okrzyszowaniu drzew.

Hałas i drgania również mogą być przyczyną zaburzeń stanu zdrowia (utrata słuchu, choroba wibracyjna), a gorące elementy pilarki (tłumik i silnik) – poparzeń. Zdrowiu mogą też zagrażać gazy spalinowe, oleje i smary.

Nieumiejętne obchodzenie się z pilarką elektryczną może powodować porażenie prądem elektrycznym. Niebezpieczeństwo stwarzają też naprężone i spadające gałęzie drzew oraz obalane drzewa.

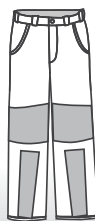
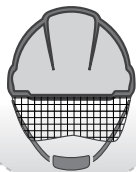
Nie używaj pilarek domowej konstrukcji!
Nie demontuj osłon, korzystaj z podajników!

Przed obaleniem drzewa upewnij się, czy nie zagraża to innym osobom, zabudowaniom czy liniom elektrycznym.

Środki ochrony indywidualnej

Środki ochrony indywidualnej wymagane podczas pracy z użyciem pilarki.

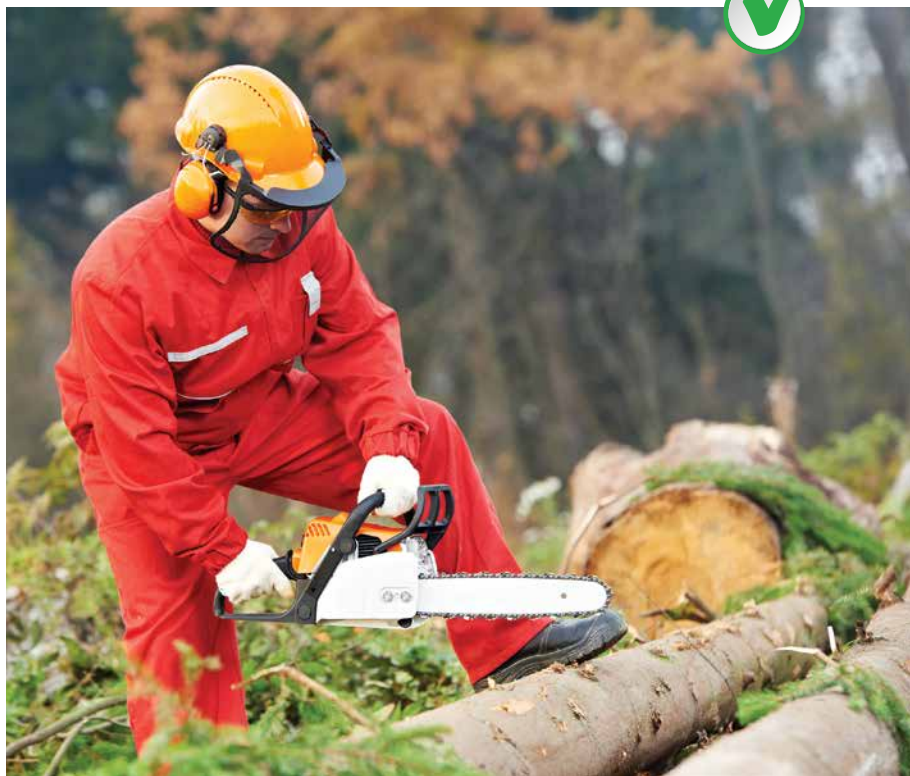
Przed rozpoczęciem pracy pilarką sprawdź, czy funkcjonują zabezpieczenia:

- osłona prawej ręki (chroni dłoń przed uderzeniem odcinanej gałęzi);
- osłona lewej ręki (chroni dłoń w przypadku zerwania lub zsunięcia się łańcucha);
- hamulec łańcucha tnącego (uruchamia się w razie odbicia lub przesunięcia osłony lewej ręki do przodu);

PAMIĘTAJ!

Aby uniknąć przewrócenia się lub potknięcia, powinieneś utrzymywać porządek wokół pracującej piły. Co jakiś czas rób przerwy w pracy, wyłączaj maszynę i sprzątaj.

- blokada dźwigni gazu (zabezpiecza przed przypadkowym przesunięciem dźwigni);
- amortyzatory (zmniejszają poziom drgań uchwytów, ograniczając zmęczenie ramion i dłoni);
- chwytacz łańcucha tnącego (unieruchamia łańcuch w razie jego pęknięcia lub wypadnięcia);
- wyłącznik zapłonu (umożliwia szybkie zatrzymanie pilarki).

Pracuj pilarką z naostrzonym łańcuchem. Uważaj na efekt odbicia.

- Nie zapominaj o regularnym ostrzeniu łańcucha pilarki.
- Zanim przystąpisz do ścinki drzew, upewnij się, czy w promieniu co najmniej dwóch długości obalanego drzewa nie ma innych ludzi.
- Unikaj pracy w pojedynkę.
- Noś odzież ochronną w jaskrawych kolorach, aby być widocznym.
- Zanim przystąpisz do ścięcia i obalenia drzewa, weź pod uwagę następujące czynniki: pochylenie drzewa, jego ukształtowanie i ewentualne zmurszenie, kierunek wiatru, bliskość dróg, zabudowań, przewodów elektrycznych, itp.
- **Pamiętaj, aby zawsze mieć w pobliżu apteczkę pierwszej pomocy i gaśnicę.**

Podczas pracy
pilarką stosuj
odpowiednie techniki
cięcia i sprzęt
ochronny.

Zorganizuj w swoim gospodarstwie dobrze wyposażony punkt przeciwpożarowy.

Odzież robocza

Ubranie robocze powinno być wygodne i przylegające do ciała, aby uniknąć niebezpieczeństwa pochwylenia przez ruchome części pracującej maszyny.

- Stosuj kombinezony lub spodnie ogrodniczki i bluzę.
- Nie pracuj w zbyt luźnych lub rozpiętych ubraniach.
- Stosuj rękawice, ale nie przy pracy pilarkami tarczowymi, heblarkami, szlifierkami, ponieważ istnieje groźba pochwylenia przez wirujące części.

Częstą przyczyną wypadków są luźne końce szalików, chust, a nawet długie włosy.

- Środki ochrony osobistej: osłony twarzy, maski, ochronniki słuchu, okulary, kaski, rękawice, fartuchy powinny być dostosowane do rodzaju zagrożeń.
- Podczas nawożenia gleby środkami pylistymi korzystaj z pyłoszczelnej odzieży ochronnej i półmasksi przeciwpyłowej.
- Z chemicznymi środkami ochrony roślin pracuj w specjalnej odzieży i ochronach osobistych.
- Do prac z użyciem młotka, przecinaka, szlifierki załóż okulary ochronne.

Instrukcja obsługi

Bezpieczeństwo podczas pracy z maszynami w bardzo dużym stopniu zależy od sposobu ich obsługi.

Stosuj się do instrukcji obsługi maszyn oraz symboli ostrzegawczych.

Zanim uruchomisz maszynę, dokładnie zapoznaj się z instrukcją obsługi. Instrukcję tę powinienś otrzymać przy zakupie. Jeśli nie jest dość jasno sformułowana, poproś sprzedawcę o dodatkowe wyjaśnienia. Gdy wypożyczasz maszynę (np. od sąsiada), także poproś o instrukcję obsługi. **Nie uruchamiaj maszyny, jeśli masz jakiegokolwiek wątpliwości co do sposobu jej użycia!**

Zadbaj o to, aby symbole ostrzegawcze umieszczone przez producenta maszyny były widoczne. Nie usuwaj ich.

PAMIĘTAJ!

Specjalne symbole i napisy umieszczone na maszynach informują o zagrożeniach związanych z ich obsługą. Zapoznaj się z nimi, zanim przystąpisz do pracy.

Znak „CE” potwierdza Certyfikat Europejski i świadczy o zgodności urządzenia z przepisami obowiązującymi w państwach Wspólnoty Europejskiej.

Maszyny wprowadzone do obrotu przed 1 maja 2004 roku powinny być oznaczone znakiem bezpieczeństwa „B”.

Znakiem Bezpieczeństwa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego są oznaczane maszyny i urządzenia oraz środki ochrony indywidualnej i zbiorowej, które gwarantują użytkownikom wysoki poziom bezpieczeństwa przy pracy rolniczej.

Zwróć uwagę na symbole ostrzegawcze umieszczone na maszynach.

Odpowiedzialna praca

Jesteś odpowiedzialny za sprawność techniczną, prawidłowe wyposażenie i przygotowanie do pracy obsługiwanych maszyn. Nie możesz dopuścić do tego, aby złe połączenie przyczepy z ciągnikiem spowodowało rozłączenie się pojazdów w czasie jazdy.

Sworzeń zaczepu musi być zabezpieczony przed wypadaniem. Nie możesz pozwolić na to, by przewożony ładunek mógł spaść z maszyny podczas jazdy. Do transportu materiałów objętościowych używaj wyłącznie przyczep z podwyższonymi burtami lub obudowanych siatką. Zabezpieczaj przewożone ładunki uniwersalnymi pasami transportowymi.

*Pamiętaj,
że zaniedbanie
może być przyczyną
wypadku.*

Zabezpieczaj przewożone ładunki przed spadnięciem podczas transportu.

PAMIĘTAJ!

Aby zwiększyć bezpieczeństwo pracy, rób przerwy na odpoczynek! Pamiętaj, że zmęczenie, podobnie jak choroba, znacznie obniża twoją sprawność. Nie pozwalaj na obsługiwane sprzętu rolniczego osobom niesprawnym oraz dzieciom!

Stosuj środki transportu przystosowane do przewożonego ładunku. Wysokie burty, nadstawki czy plandeki zapobiegają wypadaniu ładunku.

Odpowiednio zabezpieczaj przewożone materiały objętościowe.

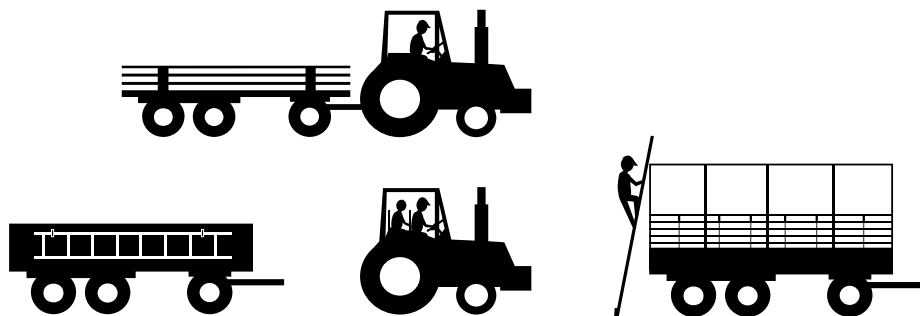
Podczas pracy z maszynami narażony jesteś na:

- pochwycenie lub skaleczenie przez ruchome części,
- uderzenie przez zerwany element – pas, linę, łańcuch lub np. poderwany kamień,
- przygniecenie przez przewożony materiał lub maszynę (np. podczas sprzęgania),
- upadek (np. wskutek poślizgnięcia),
- poparzenie,
- przejechanie lub potrącenie.

Nie zapominaj, że obowiązują cię wymogi Kodeksu drogowego, a w szczególności: bezpieczna prędkość, wyposażenie przyczep i zagregowanych maszyn w światła, instalację hamulcową (jeżeli przepisy tego wymagają), oznakowanie ładunku i zabezpieczenie go przed spadaniem.

Nie wyjeżdżaj w nocy na drogę publiczną bez oświetlenia. Wprowadź w swojej rodzinie zwyczaj noszenia latarek lub przynajmniej elementów odblaskowych!

Musisz dbać o bezpieczeństwo nie tylko własne, ale i innych!

**Nie przewoź osób na maszynach nieprzystosowanych do tego.
Do wchodzenia na przyczepę zawsze używaj drabiny.**

POSTĘPOWANIE W RAZIE WYPADKU:

należy zabezpieczyć miejsce zdarzenia, zadbać o bezpieczeństwo osób poszkodowanych i udzielających pomocy oraz wezwać pomoc.

Telefony alarmowe:

999 – Pogotowie Ratunkowe,

998 – Straż Pożarna,

997 – Policja,

112 – europejski numer alarmowy;

należy poinformować lekarza udzielającego pomocy o okolicznościach wypadku. Jeżeli lekarz uzna za niezbędne przeprowadzenie badań w celu ustalenia zawartości alkoholu lub substancji odurzających i psychotropowych w organizmie, poszkodowany powinien poddać się temu badaniu. Odmowa jest podstawą do niewypłacenia odszkodowania;

wypadek przy pracy rolniczej należy zgłosić bez zbędnej zwłoki w najbliższej jednostce Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Miejsce i przedmioty związane z wypadkiem należy w miarę możliwości zabezpieczyć do czasu przeprowadzenia oględzin przez pracownika Kasy.

Egzemplarz bezpłatny

**Kasa Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego**

www.krus.gov.pl

